

Əməkdaşlıq hədəflərə hesablanarsa...

Valideyn-müəllim əməkdaşlığında
hər iki tərəf daha çox maraqlıdır

Tərhan PAŞAYEV,

*Yardımlı şəhər V.Məmmədov adına
2 nömrəli tam orta məktəbin müəllimi*

Təlim-tədris keyfiyyətinin yüksəldilməsi və daimi olması, eləcə də şagird performansını və motivasiyasını artırmaq və onların mənəvi-psixoloji inkişafından söhbət gedirsə, ailənin (valideynlərin) prosesə daxil edilməsi, müəllim-valideyn əlaqələrinin möhkəm və mütəmadi xarakter alması prioritet məsələ olmalıdır.

Digər bir tərəfdən, dəyişməkdə olan təhsil sistemi, sosial-iqtisadi inkişaf və başqa faktorlar valideynlərin məktəbdən və pedaqoji kollektivdən gözləntilərinin böyüməsinə səbəb olmuşdur.

Valideyn-müəllim əməkdaşlığında əvvəlki dövrlərə nisbətən hər iki tərəf artıq daha çox maraqlıdır.

Hər şeydən əvvəl qeyd etməliyəm ki, kifayət qədər əlverişli təlim mühiti təşkil etsək belə təhsilçilərin evdə - ailə içində keçirdiyi zaman məktəbdəkindən daha uzundur və bu hal diqqətdən kənardə saxlanıla bilməz.

Elə bu səbəbdən də müəllimin sinifdə istifadə etdiyi yanaşma və üslubu, şagirdə aşılamağa çalışdığı dəyərlər və həyata baxış tərzini valideynlər tərəfindən dəstəklənmə-

dikdə, hətta ailənin görüşləri ilə toqquşduqda fərdlərə müsbət mənəvi keyfiyyətlərin qazandırılmasından danışmaq absurd ola bilər.

Pedagoq-valideyn münasibətlərinin pozitiv istiqamətdə və daimi formada olduğunu hiss edən şagirdin özünü diqqət mərkəzində və dəyərli hiss etməsi ilə onda özünə inam və məsuliyyət hissinin möhkəmlənməsi təbiidir. Bu hal

həm də şagirdlərin öz müəllimlərinə güvənə biləcəyinə inanmasına səbəb olmaqdadır.

İlk olaraq vurğulamaq lazımdır ki, müəllim-valideyn görüşləri (istər valideyn iclası, istərsə də ikili və ya üçlü görüşlər) tək-cə problemlə situasiyalar zamanı təşkil edilməməlidir. Fərdlərin təlimdəki müsbət irəliləyişləri izlənərək ailələrin bu barədə mütəmadi məlumatlar əldə etməsinə çalışmalıdır.

Təhsilçilərdə müşahidə olunan neqativ davranışların, tədris prosesindəki geriləmə hallarının aradan qaldırılması məqsədilə keçirəcəyimiz görüşlərdə diqqət etməli olduğumuz bəzi nüansları isə aşağıda qeyd edirik.

a) Unutmamalıyıq ki, tənqidə tolerant yanaşmayan valideynlərlə qarşılaşmağımız tez-tez rast gəlinən haldır. Bəzi valideynlər övladlarını öz parçası olaraq qəbul etdiyindən onlar haqda söylənilən iradları özlərinə aid etməkdədirlər.

Digər tərəfdən də şagirdin sinifdə, eləcə də məktəb daxilindəki

davranışları evdəki ilə üst-üstə düşməyə və bu hal da ailələrin iradları qəbul etməməsinin səbəblərindən ola bilər.

Bunun nəticəsi olaraq müəllimin uşağı tanıya bilməməkdə təqsirləndirməsi hallarına tez-tez rast gəlinməkdədir.

b) Görüşməyə şagirdin nöqsanlı hərəkətlərini sadalamaqla başlamaq doğru bir üslub deyil. Əvvəlcə şagird xarakterindəki müsbət tərəflər vurğulanmalı, valideynlər tənqid fikirlərə dözümlü göstərə biləcək psixoloji vəziyyətə gətirilməlidir.

c) Ailələri müəllimlərlə əks qütblərdə yox, məhz eyni cəbhədə və eyni hədəf üçün sizinlə birlikdə hərəkət etməli olduqlarına inandırmaq məsələnin həllində xüsusi rol oynamaqdadır.

d) Bir çox təhsilçilərdə ailələrin çox yüksək gözləntisi səbəbilə onları heç bir halda məmnun edə bilməyəcəyi düşüncəsi formalaşır və ruh düşkünlüyü

əmələ gəlir.

Əməkdaşlıq hədəflərin müəyyənləşdirilməsini və onun şagirdin öyrənmə xüsusiyyətlərinə, potensialına adekvat olaraq seçilməsi məsələlərini də əhatə etməlidir.

e) Problemlərdən çox məsələnin həllinə fokuslanmalı, valideynlərin anlamaqda çətinlik çəkə biləcəyi pedaqoji terminlərdən minimum istifadə edilməlidir. İşlətdiyiniz üslub əməkdaşlığa dəvət hissi verməlidir.

“Bizə nə məsləhət görürdünüz, bu davranışın səbəbini tapmaqda çətinlik çəkirik” və s. kimi ifadələrin seçilməsi, görüş zamanı qeydlər almaq peşəkar bir davranış olacaqdır.

f) Daha əvvəldə də bəhs etdiyimiz şagirdlərin biri-birilə müqayisəsi burada da öz mənfi təsirini hiss etdirə biləcəyindən valideynlərə başqa bir şagirdi yaxşı nümunə olaraq göstərilməməlidir.

g) Şagirdlərin tədrisdəki zəif nəti-

cələri və nöqsanlı davranışlarının səbəb yox, nəticə (ailə münasibətləri, səhhəti, maddi durumu və s.) olduğu gerçəyi unudulmamalı, görüşmələr şagird barədə daha çox məlumat sahibi olmağa, onu daha da yaxından tanımağa istiqamətlənməlidir.

h) Ünsiyyət zamanı problemi ümumiləşdirmək yerinə, konkret faktlardan (məsələn: “dərslərdə intizamsızlıq edir” əvəzinə “həftənin günü dərslərdə edib”) istifadə edilməsi valideyndə müəllimin və məktəbin övladı üzərində yaxın nəzarətinin olduğu təsirini yaradacaq və məsələnin həllində daha yaxından iştirak etməyə sövq edəcəkdir.

Ən son məqsədin problemləri uşaqların yerinə həll etməyə çalışmaq deyil, onların bu problemlərin öhdəsindən gəlməyinə yardımçı olmaq, onları həyata hazırlamaq olduğunu yaddan çıxarmamalıyıq.